

We moeten zuiniger zijn op onze oceanen

De wereldzeeën vertegenwoordigen een ongekeerde ecologische, maar ook economische waarde. Daar moeten we veel voorzichtiger mee omgaan.

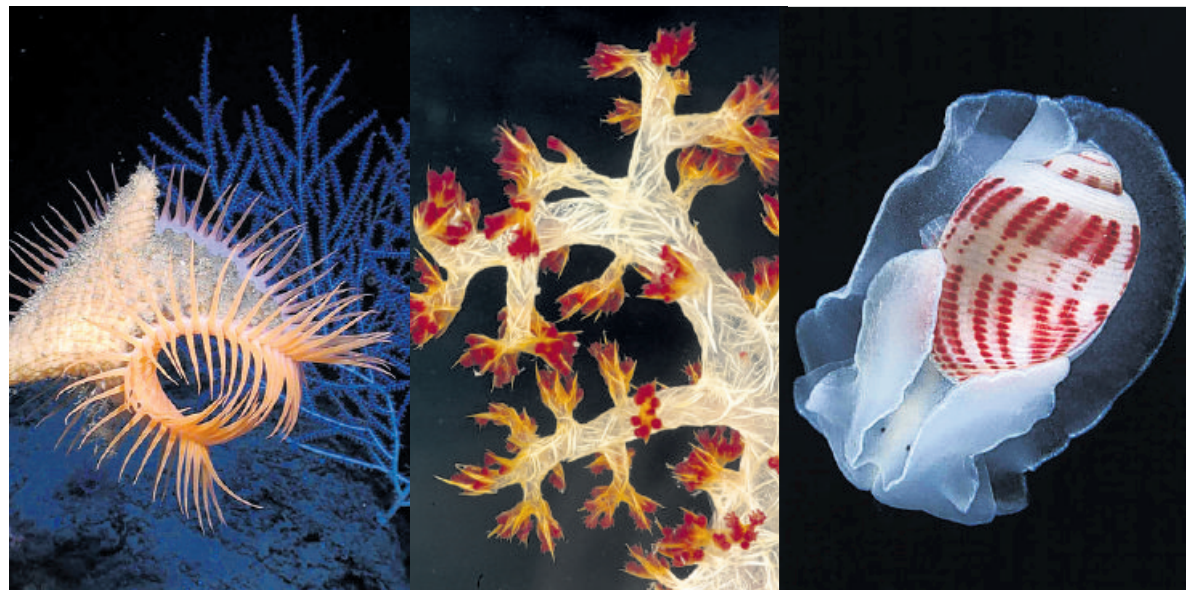
Roger van Boxtel en Willem Ferwerda

Voorzitter en directeur van IUCN NL, de Nederlandse tak van 's werelds grootste en oudste koepel van natuurorganisaties, overheden en individuele wetenschappers

Deze week varen honderden schepen de haven van Amsterdam binnen voor de achtste editie van Sail. Wij vieren de aankomst van de prachtschepen die de zeeën trotseren, maar we mogen de wereld onder de kiel niet vergeten: het enorme, doch fragiele ecosysteem van oceanen. Dat ecosysteem vertegenwoordigt nog veel onontdekte geheimen en schatten aan biodiversiteit, het reguleert ons klimaat, maar het vertegenwoordigt nu ook al een ongekeerde economische waarde. De oceanen leveren geld op voor de wereldeconomie. Helaas is deze 'oceanenbijdrage' niet gedekt.

Oceanen bedekken 70 procent van de oppervlakte van de aarde en bevatten een buitengewone diversiteit van leven. Uit de nog te publiceren 'Census of Marine Life' blijkt dat we meer dan 230.000 planten- en diersoorten in onze oceanen kennen, en dat terwijl slechts vijf procent van oceanen is onderzocht. Schattingen duiden erop dat alleen al tussen koraalriffen meer dan een miljoen soorten leven. We hebben de ecosystemen van oceanen niet alleen op onderzoeksterrein verwaarloosd, we zijn ook nalatig om ze te beschermen en goed te beheren in de race tegen biodiversiteitsverlies. Slechts één procent van onze oceanen is officieel beschermd gebied. Van het landoppervlak op de aardbol is veertien procent beschermd.

Waarom zouden we ons in deze tijd van financiële crisis, economische neergang en bezuinigingen druk maken over oceanen? De waarheid is dat oceanen een substantiële bijdrage leveren aan onze economie. Ruim tien jaar geleden wisten we al dat de goederen en diensten die eco-

Alleen al tussen bij koraalriffen leven waarschijnlijk meer dan een miljoen soorten dieren en planten. FOTO'S AFP

systemen in kustgebieden en oceanen ons opleveren een waarde van 9700 miljard euro per jaar vertegenwoordigen.

Meer dan een miljard mensen zijn afhankelijk van vis als belangrijkste of enige bron van eiwit, en volgens de VN-studie 'Millennium Ecosystem Assessment' gaat het vooral om mensen in ontwikkelingslanden. Met alleen al de eerste verkoop van de wereldwijde visvangst zijn tientallen miljarden euro's gemoeid. Oceanen absorberen tussen de 25 en 30 procent van onze CO₂-uitstoot en vertegenwoordigen daarmee een 'verborgen jaarlijkse oceanenbijdrage' ter waarde van 46 tot 308 miljard euro per jaar.

Sinds het begin van de industriële revolutie is de concentratie koolzuurgas in de atmosfeer exponentieel toegenomen, met een significant effect op het klimaat. Maar deze toename heeft ook effect gehad op de chemie van onze oceanen. Als gevolg van de toegenomen absorptie

van CO₂, is de zuurgraad van het zee-water met 30 procent gestegen. Dit heeft nu al gevolgen voor talrijke planten en dieren – in het bijzonder voor kalkhoudende soorten als koralen en schelpdieren.

Ecosystemen in kustgebieden, zoals mangroves, zeegrasgebieden en de grote zeevieren (kelp) bieden niet alleen bescherming tegen stormen, ze vormen ook essentiële mariene broedplaatsen en dienen als natuurlijke opslag voor CO₂. Alleen mangrovebossen slaan naar schatting al 18,4 megaton CO₂ per jaar op. De wereldwijde omvang van mangroves is al met 50 procent afgenomen, wat ernstige gevolgen heeft voor de kustbescherming, CO₂-opslag en de kustbevolking die direct afhankelijk is van vis.

Onder de oceaانبodem ligt een schat aan olie, gas en mineralen opgeslagen, die ongetwijfeld de komende jaren zal worden aangeboord. Oceanen spelen ook een vitale logistieke rol in de wereldecono-

mie: 90 procent van alle handel wordt via schepen vervoerd. De recente olieramp in de Golf van Mexico heeft de aandacht van de wereld gevestigd op de risico's van proefboringen. Schattingen naar de hoeveelheid gelekte olie variëren tussen de 300 en 500 miljoen liter. Dit raakt de helft van de *wetlands* van de Verenigde Staten en volgens *The Guardian* kost het BP naar schatting 15 miljard euro en een halvering van de waarde van de aandelen.

Je kunt zeggen dat onze oceanenboekhouding niet echt gezond is. De VN Voedsel- en Landbouworganisatie FAO schat dat de helft van onze natuurlijke visgebieden volledig wordt geëxploiteerd en een kwart al is overbevist. Natuurlijke visproductie heeft haar plafond bereikt en alleen verbeterd beheer kan een wereldwijde teruggang voorkomen.

Onderzoekers van IUCN en aangesloten organisaties als het Wereld Natuur Fonds, de Vereniging Kust & Zee, de Waddenvereniging en Stich-

ting Noordzee bestrijden deze en andere ecologische crises met een onverwachte bondgenoot: het bedrijfsleven, zijn economen en accountants. Markten beginnen schoorvoetend de verschillende waarden van natuurlijke ecosystemen te erkennen, meten en waarderen.

Een VN-studie gaat de wereldwijde economische voordelen van biologi-

Kwart visgebieden is nu al overbevist

sche diversiteit na en de kosten van het verlies van biodiversiteit, en zet dat verlies af tegen de kosteneffectiviteit van de bescherming van ecosystemen. In een onlangs verschenen deelstudie voor het bedrijfsleven staat dat de voorkeur van consumenten voor duurzame visproducten tussen 2008 en 2009 met 50 procent is gestegen. Dat vertegenwoordigt een waarde van 1,2 miljard euro voor de detailhandel. De financiële sector onderzoekt nieuwe kansen zoals het investeren in compensatiemechanismen en nieuwe manieren om potentiële risico's te berekenen voor proefboringen naar energiebronnen in de diepe zee.

Wij dagen bedrijfsleven, overheid en maatschappelijk middenveld uit om samen op zoek te gaan naar antwoorden op vragen als: Wat is de impact van hun activiteiten? Waarom zijn oceanen belangrijk voor langetermijnresultaten van ondernemingen? Wat kunnen en moet zij doen om oceanen gezond te houden? Is de internationale regelgeving wel toereikend?

Als wij van de diensten van oceanen willen blijven profiteren, kunnen we het ons niet permitteren te blijven teren op de ongedekte bijdrage die zij ons geven.